

Der-i Aliyye'de Kürdistan Te'ali Cem'iyet-i Muhteremesi Vasıtasıyla Sulh-i Umûmi Konferansı'nda Kürd Milleti Hey'et-i Murahhasası Reisi Şerif Paşa Hazretlerine

Akvam-ı cihanın serbest-i inkişafını ve hakk-ı hayatını bahş ve teslimi hakkında Halik-i kâinatın hikmet-i maneviyyesine inanarak küre-i arzda kaffe-i hukuk-i beşeriyyete musavat ve adaletle ri'ayet eylemelerinizden olmalıdır ki sizin gibi zumre-i mu'telifeye galibiyet tecelli etdi. Amma ki bu galibiyetin şükranıyetle ifası ancak her milletin hakkını teslim ile beka bulacağı hey'et-i kar-agahilerinizce malumdur. İşte cihan-ı beşeriyyetde bir medeniyyet-i esasiyye ve şecaat ve semahat-ı hulkıyye ile ma'ruf olan ve yalnız bir merbutiyyet-i diniyye ile Osmanlı hükûmetiyle bi'l-ittihad hemcivar kalan sekiz milyon Kürd milleti[,] bu hakkı sizin gibi büyük bir mahkeme-i cihandan talep etmiş ve etmektedir.

Şöyle ki: Kürdistan-ı Vusta olan Harput ve Dersim eyaleti Sivas'ın Zara, Koçgiri aşairinin Kızılırmak nehrine kadar mutemid kahir bir kitle-i azime olub dört yüz seneden beri Osmanlı hükûmetiyle beher asırda belki on defa mevcudiyeti ve hukuk-i milliyyesinin muhafazası uğruna muhaberele yapmış ve muvazene-i umûmiyeyi bozmamak fikirleriyle Avrupa ve düvel-i mütemeddinesine müracaat edilmemiş ise de Dersim üzerine çekilen topların sedaları şüphesiz Avrupa'ya kadar akisle herkesi vicdanen rahatsız eylemiş kanaatindeyiz. Bu Harb-i Umûmi'de muhitimize dehalet eden binlerce Ermeni ve Rum milletleri hakk-ı beşeriyyet ve insaniyyete tevfiken Düvel-i Mu'telife namına Erzincan'da Rusya ordularıyla Ermeni milli cem'iyetlerine ayrılmış idi[?]. Ol sıralarda Türkiye Hükûmeti Harput cihetinde Nazimiye ve Pah kazalarında mazlum ve rencber Kürd ahalimizden on yedi bin nüfusunu telef ile Fırat nehrine dökmüş ve Sivas'ın Kızılırmak nehrine kadar teşkil eyleyen Koçgiri Kürdistanı ahalimizi de güya Osmanlı ordularının hatt-ı ric'atlarını kesmek mes'eleleriyle itham ederek Koçgiri aşairi üzerine ordular çekerek asâkirle birçok muharebeler ve müsademeler neticesinde 1332 Rumî ve 1916 Efrencî senesi tarihinde Koçgirilizade Alişir Efendi siyasi vakı'at-ı meşhuresiyle Erzincan'da Rusya muhitine geçerek ol vakit Dersim ve umûm Kürdler tarafından vekil ta'yin olunarak mumaileyh sekiz milyon Kürdistaniyi temsil ederek kendü imzasiyle ve beraberinde on bir zat Dersim rüesası imzalarını muhtevi tanzim edilüb 11 Teşrin-i sani 1332 Rumî ve 11 Teşrin-i sani 1916 Efrencî müverrah ve musaddakı Rusya İmparatorluğuyla müttefikleri Düvel-i Mu'telife'ye hitaben takdim kılınan muhtıramızda harbden sonra herhangi muhitde kalırsak ilerüde Sulh-i Umûmi Meclisi'nde milletimizin hakk-ı mukadderatı ve istiklaliyyet-i milliyyesi[ni] ta'yin eylemek ciheti cemi' hakaikin beyanı ile Erzincan'da teşekkül eden bir hey'et-i mahsusa ma'rifetiyle bi't-tercüme başkumandan emriyle Dersim ciheti kumandanı Çerkes (Kinyaz Hacı Mikof[?]) vasıtasıyla makam-ı imparatoriyeye gönderilerek gazetelerle i'lan olunmuş ve tabii müttefiklerine de keyfiyet beyan edilmiştir. Şayet Düvel-i Mü'telifece kayd ve tesbit edilmemiş ise mahallinde tahkiki ve el-yevm suret-i musaddakaları da yedimizde mevcuttur. Bi'l-âhire Rusya Çarlığın[in] ihtilalden sukutuyla Mösyö Lenin tarafından mevrud propogandalar üzerine ordular Düvel-i Mü'telife'ye muhalefetle Erzincan'daki Rus ordularının dahi bolşeviklik efkârıyla hareket edüb Çar ve müttefiklerine karşı olan ittifaka riayet etmeyerek Dersim havalisine tecavüz ve taaruzla ahalilerimize hakaret eylemeleri yüzünden bu bolşevikler, ordularını muhitimize sokdurmamak için zaruri müdafaaya mecbur kalarak mağluben savışub gitmişler idi. Ahiren Türkiya hükûmetiyle vaki' mütareke neticesinde vesaikimizle bu babdaki

muhataralarımızı ve dava-yi muhikkamızı takib için sulh meclis-i adilanesine gitmek teşebbüsünde olduğumuz halde Kürdistan ümerasından Şerif Paşa hazretlerinin umûm tarafından tevkil ile sulh meclis-i muhteremesince kabul buyurulması cihetiyle umûm tarafımızdan dahi gerek İstanbul'daki Kürdistan Te'ali Cemi'yyeti erkanı ve gerekse Hey'et-i Murahhasa Reisi müşarunileyh Şerif Paşa'yı kaffe-i mesalihinin ve hakk-ı hayat ve mukadderatının mütevakkıf olduğu umûr-i küllisine vekalet-i amme-i sahiha ile nasb ve ta'yin ile Hey'et-i Murahhasa ile beraber kabul etmiş olduğumuz halde biz umûm milletce muvaffakiyyetlerine de dua-han olmakdayız. Şimdi ise Anadolu'da Vilayat-ı Şarki'de muhitimizde kalan Türkiye hükûmetinin İttihad ve Terakki enkazından metruk efendilerin İstanbul'daki cem'iyetimizle vekil-i umûmimiz Şerif Paşa aleyhlerine Kürd rüesasını namıyla gizli sahte telgraflar tasni' ve tertib ile makamata ve Sulh Konferansı'na virmekde olduklarını evrak-ı havadiste görüldüğü gibi[,] menbanca tertib edilüb gönderilen sahtekarlıkları da elde edilmiştir. Şu suretle mukadderat-ı milliyemize mani' olmak isteyenlere karşı biavnnillahi te'ala mevcudiyet-i milliyemizi gösterecek ve seyf-i hakkaniyyetle hukukumuzu istihsal edeceğimize emin isek de cihan-ı medeniyetce mezmûm ve beşeriyete muzırr olan muharebe ve mukateleyi caiz görmediğimiz için i'tidalimizi muhafaza ile Türkiye'nin intihab ve teşkilat-ı milliyesine karışmayarak ancak Sulh-i Umûmi Meclis-i muhteremesinde zuhur edecek kararla her millet kendi mukadderatını eyadi-i ihtiyarlariyle ta'yin ve muhafazası hakkındaki müteadid i'lanat-ı muhikkanelerinize binaen biz Kürd milleti dahi biiznillahi te'ala kendü mukadderat ve istiklaliyyet-i milliyemizi ta'yin etmiş olduğumuzdan işte cihanca ma'lum Kürdistan'ın şimali hududu bulunan Erzincan şimalindeki dağlarla Kızılırmak menba'mını ve cenubi havzasını teşkil eyleyen Zara, Koçgiri ve sair aksamı bir kütle-i azime-i vatan-ı kadimemizi[n] Kürdistan tanılması hususlarında kayd ve tesbit ile taht-ı karara alınması cihetine müsaade buyurulması ile hak ve adalet kalemlerinin keşidesini umûm Kürd ve Kürdistan milleti namına arz-ı mutalebatla kesb-i fahr eyleriz[.] Ol babda.

7 Mart [1]336 ve 7 Mart [1]920

Aslına mutabıktır
(mühür)

Rüesadan
...[?]zade Mehmed Ferid bin İbrahim

Rüesadan
Mehmed Munzur
Mehmet Emin

Dersim Seyyidan Aşireti Reisi
İdare İbrahim

Dersim Şeyh Hasan Aşireti Reisi
Seyid Rıza

Dersim havalisi Erzincan ve Koçgiri ve Kangal ve Darende[,] Akçadağ Kürdistanı'nda mukim umûm Kürd milletini temsil eden Koçgirilizade Alişir

zahrına [kağıdın arka tarafına]

[Sayfa: 3] Koçgirili rüesasından Mehmed Kamil

Koçgirili aşâir rüesasından Mahmud

Erzincan'da mukim umûm aşairinden Mustafazade Huseyin

Mr. Samandgi (Pour traduction)n (*)

Transkripsiyon: M. Malmîsanij

(*)Latin harfleriye ve mekup metninden farklı bir kalem ve mürekkeple yazılmış. olan "Mr. Samandgi" biçiminde yazdığım iki sözcüğü doğru okuduğumdan emin değilim. Parantez içinde ise Fransızca olarak "Pour traduction", yani "çeviri için" ibaresi yer almaktadır. Belli ki mektubun Türkçeden çevirisi için bu isim yazılmıştır. (M. Malmîsanij'in notu)